

100 År i skolbänken

Vad kan det vara som intresserar ”alla” på Sollerön – oavsett ålder, kön, yrke eller fritidsintresse?

Svaret är nog: fotografier.

Det visade sig stämma bra när Sockenföreningen ordnade utställningen ”100 år i skolbänken” under Allhelgonahelgen. Den helgen är något av en hemvänderhelg, och det märktes. Ungefär 650 personer kom och såg utställningen under de två dagarna.

När det skulle bli gruppfotofering på skolgården var det mer än 200 personer som trängde sig samman för att komma med på bilden.

Att samla in korten på alla förstaklassare gick över förväntan bra. Vi började lite försiktigt i våra egna familjer och bland släktingar och vänner för att kolla intresset. Gensvaret blev så positivt att vi fortsatte detektivarbetet över hela ön och i Gesunda. Ryssa hade redan sina kort på väggen i Bystugan. Det blev många härliga stunder vid köksborden hemma hos solleröborna, då det berättades minnen från skoltiden. Egentligen skulle man skrivit ner alla berättelser. Ibland kom

någon granne in och ville vara med eller något vuxet barn, och fotoalbum med kort från barndomen och konfirmationen plockades fram. Besöken kunde ta lång tid ibland. De som inte hade sitt eget kort kollade med någon klasskamrat, och på så vis ”strömmade” korten in. Det var imponerande hur alla kom ihåg namnen på sina skolkamrater.

Det hördes många skratt och glada kommentarer under utställningen. Namn kompletterades och stavfel rättades till, gamla klasskamrater hittade varann och pratade och fotograferade. Det var som en ”utsocknes” sa: Det är en så härlig stämning, alla tycks känna varann.

Ett gammalt klassrum var uppbyggt och där visades skolplanscher, skrivböcker, läseböcker och slöjdalster, det fanns uppstoppade djur, en jordglob och där fanns matsäck som man hade förr: tuppa och mjölk i en flaska med patentkork, här fanns griffeltavlan och skolbänkar från Almaskolan, och så förstås en skolfröken med pekpinne. Vid ett bord kunde man titta i gamla betygsböcker, som lånats upp från arkivet i källaren och många kunde kolla vad deras föräldrar hade för betyg.

Förstaklassen tycks vara något som finns kvar i minnet hos de flesta, och fotograferingen var en stor händelse.

Det är intressant att se modets växlingar under de 100 åren. En äldre man berättade att han inte hade några fina kläder att ha på sig inför fotograferingen, så han fick låna byxor och en rock av en kusin. Han tyckte att han såg så ful ut, så han hade rivit sönder sitt kort. I slutet på 1800-talet hade flickorna hucklen och kasunggär och pojkarna hade kostym och hatt. På kortet på barnen födda 1912 har flickorna höga kängor och pojkarna stora kepsar. På 1930-och 40-talet har flickorna hemsydd klänningar och förkläden och pojkarna hemstickade slippers och äppelknyckarbyxor.

De flesta korten är tagna inne i klassrummet, men en del är tagna ute på skolgården på skolavslutningen. Då har de flesta flickorna sockendräkt och pojkarna vit skjorta med slips eller fluga.

Det första färgkortet är på elever födda 1959, och de är individuella. Så var det t.o.m. 1963-orna. Från 1983-orna är samtliga kort i färg.

Många av lärarna har gjort speciella avtryck under skoltiden, det märktes vid samtalen. Alma Garfvé Larsson var en av dem. Hon syns första gången på kortet

Elever födda 1941 med lärarinna Anna Eriksson.

Främre raden från vänster: Rapp Hasse Olsson, Sven-Erik Ljungvig, Ingegerd Karlsson, Irene Olsson, Påhls Britta, Trombu Maj-Lis Rapp. Andra raden från vänster: Östen Holm, Gunnel Svensson, Anna-Lisa Duhlbo, Bus Aina Matsson och Doris Häll. Tredje raden från vänster: Stig Wall, Åke Lindgren, Lars Åke Larsson, Bohm Bengt Larsson och sista raden från vänster: Bo Holm, Björn Björkman, Mångs Inger Nordlund och Britt Wikmans Thiger.

Elever födda 1886 och 1887. Alma Garfvés första skolklass.

Främre raden från vänster: Grudd Karin, Trapp Karin, Jugå Maja, Niss Anna, Måspers Margit, Bompers Maja, Bus Margit, Lärka Anna, Bom Anna, Lassull Anna och Näsje Anna. Andra raden från vänster: Tekla Stömberg, Lavas Karin, Hällper Maja, Lagmans Anna, Åmås Anna, Svarv Karin, Blixt Anna, Brav Maria, Lund Karin, Dunder Maja och Allas Anna. Tredje raden från vänster: Bond Per, Näsje Anders, Fors Johan, Smis Olov och Rull Lars. Fjärde raden från vänster: Sarlars Anders, Buslars Olov, Anders Björkqvist, Bøl Anders Larsson, Bøl Anders Persson, Klockar Lars, Flint Lars, Öhmans Anders, Rull Anders och Anton Melin.

med elever födda 1886-1887. Alma gifte sig med (Mats Larsson) Bruter Mas år 1900 – även han lärare. De bodde i många år i lägenheten i Almaskolan, där det fanns en skolsal och en lägenhet. Alma arbetade som lärare fram till slutet på 1920-talet.

Hulda Nilsson var lärare på ön under åren 1904-1941 och Anna-Maria Karlsson under åren 1908-1934. De båda lärarinnorna hade varsitt rum i lägenheten på övervåningen i östra skolan.

Anna Eriksson (Sus Anna), 1940-1962, nämner många med glädje, likaså Karin Bengts (Pell Karin), 1934-1969. Många fler lärare borde nämnas, kanske skall man göra en separat historik över alla lärare, även de som haft andra klasser än ettan.

Vad kommer att hända med korten nu? Tills vidare finns de i en pärm på Sockenkontoret, där man kan gå in och titta, och gärna komplettera med namn som fattas. Kanske kan det bli en ny utställning om något år?

En viktig dokumentation för framtiden är påbörjad.

Birgitta Lafvas